

Meer informatie of ondersteuning?

Neem voor meer informatie of voor ondersteuning bij het uitvoeren van het onderhoud aan uw heg contact op met met de landschapscoördinator in uw gemeente. Indien in uw gemeente geen landschapscoördinator actief is, kunt u contact opnemen met Landschap Erfgoed Utrecht of Stichting Heg-en-Landschap. Hieronder staan alle contactgegevens.

Contactgegevens

Gemeente Houten

Koen Helling
koen.helling@houten.nl of 030-6392703
www.houten.nl

Stuurgroep Kromme Rijnlandschap

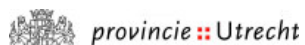
Walter Jaaltink
info@krommerijnlandschap.nl of 06-2184 2045
www.krommerijnlandschap.nl

Landschap Erfgoed Utrecht

Evelien Kenbeek of H el ene Hine
info@landschaperfgoedutrecht.nl of 030-220 55 34
www.landschaperfgoedutrecht.nl

Stichting Heg-en-Landschap

Lex Roeleveld
stichting@hegenlandschap.nl of 0488 49 11 49
www.hegenlandschap.nl

Prachtheggen in het Kromme Rijngebied

Heggen zijn  en van de oudste elementen van ons cultuurlandschap. De afgelopen eeuw zijn veel van deze 'doornenhagen' verdwenen en voor een deel vervangen door prikkeldraad. Is de heg nu afgeschreven? Nee, want in het Kromme Rijngebied zien we in het voorjaar nog steeds veel sleedoorn, meidoorn, rozen en vlier in bloei. En in het najaar kleuren bessen, bottels en bramen de omgeving.

Heggen zijn een thuis voor allerlei vogels, insecten en kleine zoogdieren. Een goed onderhouden heg blijft nog altijd een ondoordringbare barrière voor mensen, vee en honden! Door goed onderhoud en aanplant sieren heggen het landschap. En met uw hulp worden gewone heggen weer prachtheggen.

Wat is een heg?

Een heg bestaat uit een of meer rijen struiken. Soms staan er (knot)bomen tussen. Mooier en natuurrijker zijn heggen als er ruimte is voor een rand van gras of kruiden. Maar de grootte van de heg, of er bomen in staan en of er ruimte is voor een kruidenzoom hangt af van de plaats en het doel van de heg. Een heg is een cultuurelement dat in allerlei vormen en maten voorkomt.

Nut van heggen

Duizenden jaren zijn heggen gebruikt als perceelsafgrenzing, veekering en producent van bouw- en geriefhout. Even leken we zonder heggen te kunnen. Maar heggen blijken belangrijk voor natuur en biodiversiteit. Ze vormen een hoogwaardig groen netwerk dat voor veel planten en dieren van levensbelang is. Heggen zijn mooi en kenmerkend voor bepaalde streken en dus voor het woon- en werkplezier, voor recreatie en toerisme. Heggen zijn en blijven dus nuttig en noodzakelijk.

Natuurwaarden

Heggen vormen een geweldige omgeving voor planten en dieren. Veel vogels, kleine zoogdieren en reptielen kunnen zich er goed in verschuilen. En ze vinden er, net als de vele soorten vlinders en insecten, hun voedsel. Heggen vormen een ideaal ecologisch netwerk waarlangs planten en dieren zich verspreiden. Kortom: heggen zijn van onschatbare waarde voor de natuur en het behoud van biodiversiteit.

Heggen komen in uiteenlopende vormen, maten, samenstellingen en plaatsen voor. Het snoeien bepaalt de vorm. We noemen twee hoofdtypen en een bijzondere hegvorm:

1. Geschoren heg
2. Vrijgroeïende of struweelheg
3. Gevlochten heg

1. Geschoren heg

De geschoren heg is vaak een sierheg op en rond erf en tuin. Maar geschoren, landelijke heggen komen ook voor. Het is meestal een lage, smalle heg, die regelmatig wordt geknipt ('geschoren'). Door het jaarlijkse knippen bloeit een geschoren heg niet en draagt dus ook geen vruchten.

2. Vrijgroeïende heg

De vrijgroeïende heg is meestal te zien rond akkers en weiden. De heg wordt vaak zes of meer jaar niet gesnoeid en kan daarom fors uitgroeien. Deze heggen bloeien uitbundig en dragen veel vrucht.

3. Gevlochten heg

Vlechten is een vorm van groot onderhoud. Een geschoren of vrijgroeïende heg die kaal is, waarin gaten vallen en die afneemt in vitaliteit heeft een opknapbeurt nodig. Door de heg te vlechten ontstaat een vitale heg die weer ondoordringbaar is. Vrijwel iedere heg die minimaal drie meter hoog en 5-8 jaar oud is, kan gevlochten worden. Hierna kan de heg onderhouden worden als een geschoren heg, maar ook als vrijgroeïende heg.

sierheggen	GESCHOREN HEG	landelijke heggen	REGULIER ONDERHOUD	VRIJGROEIENDE HEG
2-3 x per jaar / eind mei - eind september	1 x per (2) jaar / november t/m half maart		hoe vaak / wanneer	om de 6 tot 25 jaar / november - half maart
heggenschaar (hand - electrisch - motor)	1-jarig hout: slagmaaier/lichte heggenschaar 2-jarig hout: lichte heggenschaar		apparaten	bij vormsnoei: zware heggenschaar, liefst cirkelzaag (geen grote, mechanische apparaten) bij terugzetten: cirkelzaag, eventueel motorzaag
iets lager en smaller dan landelijk geschoren heg (zie hiernaast)	hoogte: min 1,2 m, ideaal 1,5 -1,8 m breedte: 1,2 - 1,5 m		formaat	hoogte: 4 - 6 meter breedte: 4 - 6 meter
a-vorm, onder iets breder dan boven, snoei driezijdig: bovenzijde en beide zijanten			vorm	vormsnoei (snoeicycli tussen 6 en 15 jaar): a-vorm, 1,5 x 1,5 m terugzetten (snoeicycli > 15 jaar): 10 cm boven grond afzagen, de heg groeit weer uit
- Snoei niet jaren achtereen op dezelfde plek maar ieder jaar enkele cm breder en hoger om dichte vertakking te stimuleren. - Gebruik géén klepelmaaier. - Geen snippers in of naast de heg. Dit voorkomt verruiging. - Zorg dat u bomen in de heg niet meesnoeit. Markeer jonge bomen. - Om enige bloei en een minder strakke heg te krijgen: om de 2 jaar snoeien. Bloei kan ook gestimuleerd worden door hier en daar een struik (of hoek van de heg) te laten uitgroeien.			overige tips	- Zijanten kunnen jaarlijks gesnoeid worden. - Snoeiafval versnipperen en afvoeren (evt. verbranden). Gebruik voor de grote hoeveelheid snoeihout een zware versnipperaar. - Geen snippers in/naast de heg. Dit voorkomt verruiging. - Zorg dat u bomen in de heg niet meesnoeit. Markeer de bomen of zaag ze vooraf vrij. - Eventuele gaten kunnen makkelijk opgevuld worden met jonge struiken. - Eerste 2 jaar na terugzetten (of vlechten): houd ergroei van agressieve klimmers (wilde clematis, kleeftkruid, braam e.d.) onder controle zodat deze de jonge heg niet verstikken.